

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any I.—TARRAGONA, 21 setembre de 1913.—Núm. 11.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

El cas fulminant

Era als primers temps del catalanisme polític. La propaganda que havia començat amb la publicació del llibre de l'Almirall *Lo Catalanisme*, i s'afermà amb les Bases de Manresa i la Doctrina Catalanista d'en Prat de la Riba, anava guanyant adeptes. El desastre colonial, previst i anunciat principalment pel mai prou anyorat diari *La Renaixensa*, despertà en favor de la nova idea la simpatia de molts catalans. Bullia l'entusiasme dels joves i la paraula dels mestres caldejava les multituds. Cada diumenge l'Unió Catalanista organitzava sortides i mitings. No's deixava ciutat ni vila, poble o llogaret sense la sembrada patriòtica que, al poc temps, germinava, floria i granava esplèndidament.

Vingué llavors l'era de la persecució. Se sospeni governativament els periòdics, se processava als oradors, s'empresonava als manifestants. Juntes directives en massa eren portades al jutjat. S'embargaven les senyeres dels orfeons i les cançons patriòtiques eren prohibides o penyorades. La policia vigilava'ls centres i associacions i a les llistes de sospitosos que's portaven en els Governos civils s'hi afegien els noms dels principals catalanistes de cada població. Era constant l'amenaça, efectiva la vexació, diari l'atropell, seguit l'insult que de Madrid venia a tot lo que tingués aire catalanesc.

L'idea nova anava fent camí, d'una manera especial entre'l jovent, sempre disposat a l'abnegació i al sacrifici. Amb tot, no faltaven ciutadans envellits en les lluites per la vida que, ferits en la seva dignitat de catalans per qualque disposició oprobiosa del poder central, o sentint encesa de sopte la flama del patriotisme en els seus cors, s'arregleraven freturosos en les files dels lluitadors. Eren els *casos fulminants*, segons expressió gràfica que llavors s'usava. Ells havien viscut retrets, entregats per complet a l'exercici de la respectiva professió, allunyats del bat-i-bull de la política, tot lo més platònics adoradors d'una idealitat que no encaixava en els motllos dels partits a l'ús. I en la tardor de la seva existencia venien a oferir desinteressadament a Catalunya la puresa i'l prestigi d'una vida immaculada.

Avui també s'n donen de casos fulminants, però ¡quina diferencia! Ara no hi ha amenaces i persecucions, sinó més aviat afalacs i promeses. Amb els catalanistes de llavors, fóra la satisfacció del dever complit, no s'hi podia anar a cercar altra cosa que treball i sacrifici. Amb cert catalanisme d'avui que, en ocasions, fins amaga'l nom per a que no semblés una estridència, s'hi pot esperar el *fer carrera*. Per això'ls casos fulminants d'ara no són d'homes que han viscut allunyats o retrets de la política, sinó, amb més freqüència, de polítics militants que, flexibles i acomodaticis en les seves conviccions, no s'han empatxat, quan els ha convingut, d'anar contra Catalunya. Per això també'ls casos actuals no'ns porten generalment una abnegació, sinó una ambició, i'ls personatges que'ls constitueixen, en lloc de sotmetre's a una disciplina, venen a imposar-la, a dirigir, a presidir, a manar...

El cas fulminant d'antany era fruit de l'exaltació del sentiment o de la convicció. El d'enguany es producte del càlcul fred i egoista, i de l'afany d'enlairament a ultransa. Aquell, no pensava més que en entregar-se en tot moment a la Patria, fomentant el catalanisme igual en la llar que al mitj del carrer. Aquést, cerca a tot hora plataformes electorals, prepara pactes i combinacions, promou intrigues, en una paraula, *fa política*. El cas fulminant d'ahir, que no conexia la malícia ni l'enveja, aspirava al modest títol de *company de causa*, lo que no era impedi-

ment per a que's convertís en veritable apòstol. El cas d'avui, necessita que a cada moment soni'l seu nom, que's parli de les seves gestes passades, presents i futures, que'l segueixi una colla d'incondicionals, per així preparar la suspirada gestió de cacic...

Oh, vers aimants de Catalunya, sincers catalanistes de l'una o de l'altra època. No permeteu que en el vostre camp arrelí l'arbre de les malediccions trasplantat del terror de la política vella. Seria una gran vergonya que demà's pogués exercir el caciquisme en nom de les sacrossantes i sublimes reivindicacions de Catalunya!

* * *

Manca d'idees

Hem llegit uns quants números seguits d'un setmanari polític local afiliat a un partit que, segons nosaltres, ja no t'era raó d'ésser, i hem rebut una decepció deplorable. Entots els números en que'ns hem fixat, hem trobat la manca absoluta d'un article, d'un sol article doctrinal; ni un quart de columna dedicada a conservar el foc sagrat de l'idea; ni un cop de ploma encaminat a portar el convenciment de lo que per ells ha d'ésser la veritat, no ja als extranyos al seu partit, sinó, ni per als correligionaris.

Allí no hi cerquèu una raó, un convenciment, una lògica; trobareu solsament la frase rodona d'exaltament; el tòpic rebuscat per a encendre'ls ànims; el *¡prepareu-se!*; el crit de guerra sens anomenar per quin fonament ni quina garantia donen per a tranquilitzar la consciencia (cosa que ja dubtar que n'tinguin). En tot els números hi batega un alè d'odi envers sos enemics, que, realment, no escau gaire bé en persones que tenen per programa (?) l'Evangeli, obra preuada de misericordia inmensa, de socialisme pur i d'amor al prohisme.

I això, aquesta manca de instrucció d'idees, aquesta manca de llum, ens fá pensar en si talment dintre aquest camp polític ne careixen de llum, de lògica i de honorables idees. Si així fós, la societat en massa deuria alçar-se i demanar als caps directors compte de tot el mal que arreu han sembrat, i si, com fent-los favor, volem creure, dintre la consciencia d'algún hi ha convenciment i bona fé, hem d'ésser nosaltres els que'ls hi tirem en cara la culpa aque's fan merexedors amb son comportament.

No es exaltant, de la manera que entenem se deu fer partit; es instruint, encaminant a les masses pel camí lluminós, sense fosques emboscades, de la veritat i la justicia. Perque, anem a veure: Còm d'una ensenyança d'aquesta mena podrà mai sortir-ne un polític concient, una persona il·lustrada en una causa veritat? ¿Sabrà per què es polític l'home que s'hagi educat en aquest istil? ¿Sabrà perque és de raó lo que ha après...?

No, no será, encara que s'ho anomeni, polític de cap partit; lo únic que será per conseqüencia natural, es un home fanàtic d'una banderfa bastarda, l'home gos d'uns capitostos indignes, d'uns butxins d'enteniments.

No, no es en só de guerra i amb flaires de malícia com se crean homes entesos; homes feres se consegueixen per aquest medi... Però, ¿què diem? si a ben segur lo que realment persegueixen els directores d'aquest sistema es disposar d'un remat de llops per portar a terme aquesta *santa guerra* que tan prediquen. Es l'obscurantisme i'l fanatisme lo que cerquen, úniques plantes que poden conviure en aquest herm i assedegat camp de la reacció.

* * *

Festa nacional

El procés que davant el tribunal militar s'ha vist aquests dies a Madrid, ens ha demostrat fins a quin punt arriba'l temperament espanyol. Tots els diaris, sense excloure'ls que en els més distints i oposats camps passen per seriosos i entenimentats, han dedicat al tètric i repugnant crim atenció principalíssima. I la gentada ha anat seguint els interrogatoris i debats amb goig gens dissimulat, amb afició desmesurada, amb veritable apassionament.

La política—aquesta pantomima ridícula que hem convingut en anomenar *política*—ha quedat retirada a segon terme. La guerra al Marroc, amb els primers i segurament no darrers fracassos de la gestió del general Marina, ni sisquera ha preocupat a ningú. Tots els problemas socials i econòmics que arreu hi ha plantejats, han perdut interès i importancia als ulls de la multitud, àvida d'emocions brutals.

Quan un crim de la mena que'ns ocupa's produeix a la coronada vila, per tot l'àmbit d'Espanya's nota una esgarrifança de content. Diria's que la península's converteix en una immensa Plassa de Toros, on tothom crida i esvalota lliurement, i'ls braus són substituïts per éssers humans més dignes de compassió quan més execrable i afrentós apareix el mancament comès. I també com a la Plassa's formen bandos i's mostren simpaties o malesvolenses envers els que directament intervenen en l'afer.

L'instint de fera que sols una completa educació lleva dels homes, esclata en aquests moments, i un *¡catalanisme primitiu se redreça de tant en tant*. S'odia i s'admira al mateix temps, se demana justicia i se la rebrega alhora; se malaeix als criminals i se'ls glorifica a la vegada amb completa inconciencia. La degradació s'encomana amb tanta força i intensitat, que fins els més serens han d'allunyar-se de l'espectacle per a no barrejar-s'hi i trobar-se tacats.

Ho consignem amb tristesa. La premsa barcelonina, la que mostra més aire catalanesc, no ha estat aquesta vegada a l'alçada que li correspon. Hauriem nosaltres volgut veure-la sense les tirallongues de telegrams relatant els incidents del procés macabre, i'ns l'hem trobada igualment propagadora d'aquesta *festa nacional* que envileix al poble, que fomenta'ls instints de perversitat, que incapacita per a tota obra de veritable cultura.

* * *

Una carta den Redón

El nostre distingit i bon amic, en Pere Redón, des de la capital de l'Argentina, on resideix, ha volgut donar-nos una nova i bella mostra de que no's refreda'l seu entusiasme i amor per les coses de Tarragona i de Catalunya.

Es amb veritable complacencia que hem llegit les ratlles patriòtiques que ha trassat la ploma den Redón i creiem que amb el mateix gust les assaboriran els nombrosos amics que aquí guardaran sempre viu el seu recort.

Tot esperant que'l ferm tarragoní allunyat de la llar, seguirà honorant les planes de RENOVACIÓ, li envièm el nostre remerciament i la més cordialíssima salutació.

Heu's-aquí la carta.

Salut, amics!

La vostra gentilesa enviantme RENOVACIÓ i pregant-me vos enviï algunes quàrtiles, m'obliguen a correspondre dient-vos ben fort: Salut, amics!

¿De què vos parlaré?... La lluita per l'existencia, *la caza del peso*, es aquí com arreu igualment

penosa. No obsta, aquesta constant preocupació, perquè uns quants tarragonins, Valls, Comaposada, Reyes, Aguadé, Pons, Abelló i algun altre, ens reunim cada diumenge al Casal Català, modest cassinet al que estimem com un oasis, entre mitj d'aquest gran desert de prosa, i que considerem com una perllongació de la Patria. Fem la *manilla*; ballem o veiem ballar sardanes; cantem o sentim cantar l'Orfeo. Comentem les notícies de Tarragona; qui s'ha mort; qui s'ha casat (per fi! s'ha casat l'amic Serrano, a qui amb nostra felicitació pel seu casori enviem el pésam per la mort dels seus bons pares); ens alegrem del gran tràfec de vapors al moll; la radicació de noves cases exportadores de vins, i creiem es un miracle el que no hi hagi pisos per llogar! Aplaudim l'empedrat dels carrers de baix al port; seguim amb interès la portada d'aigües del Franco-lí, i llegim les sessions del Ajuntament. (1) Comentem les miseries; les pobreses d'esperit; les males llengües; els *sepulcres blanquejats* que, per desgràcia, tan abunden a Tarragona.

Al parlar-vos dels tarragonins aquí residents, cometeria una omisió greusíssima si no vos anomenés al que figura en lloc preeminent. Me refereixo al Sr. Comte d'Artal. Més que per un títol nobiliari es apreciat per la seva exquisita bondat, per la seva clara intel·ligència i sobre tot pel seu amor infinit a Tarragona. Santiago Rusiñol el va calificar d'Embaxador de l'Art i mai l'honorés qualificatiu ha tingut aplicació tant merescuda. Ell ha organitzat aquí les primeres exposicions de Pintura i Escultura. Moltes després n'hem vistes, però cap ha guanyat a les d'ell en mèrits artístics. Els catalans de l'Amèrica del Sur li han fet un homenatge consistent en un riquíssim Album omplent de milers de firmes. Els espanyols han projectat en honor seu un gran banquet.

Es digna d'estudi la psicologia del Sr. Artal. Arribat an aquestes platges com la majoria de tots nosaltres, amb el cap plè d'il·lusions i les butxaques buides de diners, ha anat conquistant pas a pas l'apreci dels superiors; fent-se roïllo, i pujant graó per graó tota l'escala de la vida; arribant a posseir una fortuna considerable i veient a diari sollicitat el seu concurs per grans empreses, principalment bancàries. ¿Com pasant la major part del dia fent ni-
quesa temps per somniar, per fer poesia?

Vol ara liquidar totes les propietats i negocis pendents, per descansar, per retirar-se a la vida tranquil·la de Tarragona. ¡Amb quin éxtasi parla de Tarragona! És la seva obsesió. Té destinat un milió de pesetes per edificar a Tarragona una Escola nàutica, perquè, com en temps passats, siguin fills de Tarragona els millors capitans de barco; vol construir un Museu oceànic, que rivalitzi amb el de Mónaco, l'únic del món; vol fer excavacions, convenent de les grans joies arquitectòniques que en el subsol de Tarragona hi ha enterrades; somnia en reconstruir la Tarraco-Imperial amb tot lo que ja's posseïx i amb lo que falta descobrir. ¡Com li espurnejen els ulls d'entusiasme! ¡Quin goig dona el sentir-lo!

Tota aquesta radiant alegria se transforma en cara fosca al parlar dels homes de Tarragona. Va abocar tot el pes de la seva poderosa influència, com President de la Cambra de Comerç espanyola i Comissari regi, perquè a l'Exposició Internacional, que va celebrar-se en 1910 en commemoració del centenari de l'independència Argentina, foren els expositors tarragonins a dojo recompensats amb grans premis i medalles d'or. L'única Cambra de Comerç que va protestar dels gastos de seguro i embalatje va ésser la de Tarragona. És veritat que en aquella fetxa no eren President i Secretari; els amics Pere Lloret i Bernabé Martí, respectivament.

Una casa exportadora de vins de Tarragona, tot i havent-se-li concedit una medalla d'or, però no pagar aquells gastos, va autoritzar al Sr. Artal a rompre les botelles i buidar els barrils. ¡Preferir rompre les botelles i buidar els barrils avants de fer-ne ofrena al Sr. Artal, o bé ferne regalo a qual-sevol fill de Tarragona o si cap d'aquets li era simpàtic, ferne donació an algún establiment benèfic! ¡Quin altruisme! ¡Quina decepció quan vaig llegir aquella carta!

Un altre expositor tarragoní, va enviar a l'Exposició unes mostres de vi en botelles de gaseoses!

Vá xocar al Jurat aquelles ridícoles botelles, pró el Sr. Artal creient que serien mostres de pur suc de raim de la bota del recó d'algún pagés de la comellada dels *Ermitants* o dels voltants del *Llorito*, va influir cofoïment alegant que era un vi de taula que *xiulava*, i'l Jurat, sense provarlo, donant fé a la paraula del Sr. Artal, va concedirli un premi. ¡Quina mosca sabonera va ser pel Sr. Artal el tal expositor! Per culpa de l'imprenta se va retrassar l'envío dels diplomes, i la seva impaciència se traduïa cada vuit dies, a cada correu, en cartes reclamant al Sr. Artal el seu diploma, categoricament, imperiosament. Jo he vist les cartes i les botelles de gaseoses!

Quan al Sr. Artal, el Govern espanyol va concedirli el títol de Comte, d'arreu li varen ploure telegrams, cartes i tarjes de felicitació. De Tarragona, del poble natal que tant estima, sols ne va rebre dues: una del Sr. Enrique Alonso i l'altre del senyor Lluís Granada. Dels diaris de Tarragona que aquí llegim, sols *La Cruz* en va donar compte amb un sol de 3 línees...

¡Bah! Aixequem les espatlles. Enlairem nos. No hi pensém amb l'ingratitud dels fills de Tarragona. Parlém de la poca catalanitat dels que essent bons catalans m'escriuen en castellà. Deduim-ne que encara no ha arribat al cor del poble l'ideal de Catalunya-Nació. Dieu-los-hi que'l somni daurat del gran Pi i Margall fou una República de Repúbliques unides per una germanívola Federació. Dieu-los-hi...
SALUT, AMICS!

P. REDÓN.

Buenos Aires, diada de S. Magí, 1915.

(1) Al parlar de l'Ajuntament pertemeume envii una coral felicitació a la minoria federal per sa constant campanya en pró de la neutralitat de la Corporació municipal en matèries religioses.

* * *

Trucs

Fullejant avui la *Agenda* o calendari del pagès, m'he convenut que amb això del temps passa lo que en política. Rè, que ja ni calendaris poden fer-se.

Abans les coses del cel com les de la terra, es guien sempre'l curs sabiament senyalat per les lleis de la mare Natura, i mai fallaven.

Però anèu, si us plau, a fer calendaris, ara. Esperes amb candelletes el raig del Maig i t'arriba una ventada de mil diables que t'arrasa la cullita; vas per a treure la vella de la vora del foc i la jove si li trobs, i t'hi quedes tú i tot; creus i assegures que té de pujar un Melquíades, i't claven un Romanones entre cap i coll...

Tot va trasbalsat en aquest món.

De primer, els cometes presagiaven desgracies. Avui, les desgracies presagien els astres voladors. Aviat sortirà'l de la retirada d'en Bombita, el de la guerra dels Balkans i'l del casament del ex-rei don Manuel.

Ademés, ara més que mai podríem dir allò de *entre reyes anda el juego*.

Héu llegit lo del rei Constantí?

¡Quan dic que no n'hi ha un pam de net!

Què dièu? que'ls reis son tan bons com els presidents de la República? Millors, si volèu.

Però jo, entre'l rei dels Helèns i'l nostre Alba, me quedo amb aquest. Sí, me'l quedo, perquè l'Alba, ademés de portar sanc vermella, es previsor, i quan arregla vagues no surt de casa, i si surt, ho fa en cotxe. Mentres que'l rei de Grecia, per a cultivar amistats, surt a peu i, es clar, ensopega. I Deu ens guard d'una ensopegada reial! Sempre surten cares, quan no ho paga'l just pel pecador.

Ara si que puc dir-vos qu'allò de «no's pot dir blat que no sigui al sac i encara ben lligat» es una veritat que no te volta de full.

Jo, en aquesta qüestió del cant dels serenos, ja havia dit ¡blat! quan el tenia dins del sac, però encara no ben lligat.

I sabèu lo que ha succeït? Doncs que la nostra guardia nocturna ja torna cada nit a passar el cant o a mudar la ploma—com vulgarment se diu—per a *recreyo* dels quatre ratots de sacristia que presideix mossèn Vila.

Ja té raó, ja, que *el hombre es débil!*

I el nostre batlle'l primer.

Fugiu, homes, fugiu. Jo amb sinceritat confesso que de tot lo que passa, a mi, *plim*. Si canten, bé; i si cantessin amb acompanyament d'orquestra, encara millor.

Però d'això a la feta del batlle d'envainar-se-la amb tot l'equip, perquè an en Vila l'hi ha passat pel cap de publicar un article plé de carrinclones filosófies, o per que quatre dames—molt senyores meves—l'han visitat en el seu despatx, hi hà un bras de mar, i vaja que no li perdono.

Ja estic veient al pare Vila i als de la facsia organitzant una acció de gracies per la *victoria*. I'ls del requeté fent-hi guarda d'honor.

Pobres serenos, i quina manera d'aguantar el pare!

Aquet senyor batlle!...

* * *

De dependència mercantil

A Un de la classe

Gratosament sorprès vaig quedar l'altre setmana al llegir un article parlant de dependència mercantil, i que vareu tenir l'atenció de dedicarme. Grans mercès.

He de creure que vos, anònim autor, sou un jove, qui cerca ambient per a dur a felis terme la unió de la classe de dependents de comerç, avui orfa de tota defensa present i futura.

Teniu raó, amic. Es de doldre que ara que totes les classes socials s'agermanen per a la consecució dels seus objectius, resti isolada la nostra, la més errant.

Bò és que una veu o altra hagi sonat a la tasca.

Jo puc dir-vos, que no fà gaire, vaig visitar al President del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, de Barcelona, per a conèixer la llur organització i funcionament, i'n vaig sortir enamorat. Es clar que no podem nosaltres somniar amb una entitat a la mena d'aquesta, puig no tenim, ni gent, ni medis; però, joh, bon amic! jo poso des-d'ara a vostra disposició els Reglaments i Estatus de tan sabia entitat, i vos recomanaria que llegíssiu quan menys els Estatus de la Secció de Mutualisme i auxiliis per a la vellesa i redempció del servei militar, segur que'n quedaríau embadalit.

¡I quina manera més justa, més racional i més equitativa d'ajudar-se uns als altres en el trànzit de la vida! Cessanties, emfermetats i vellesa, en amoròs abràs, formen una trinitat quasi perfecte. L'educació, l'sport i l'autonomisme ne formen una altre.

I com totes les coses conegudes iés això tan fàcil de fer! Basta una voluntat, un petit esperit de sacrifici, un volguer-ho crear primer, saber-ho conservar després, amb perseverancia i amor.

Si'ls dependents de comerç de Tarragona conguessin la obra maravillosa del C. A. dels D. del C. i de la I.—joia i orgull de Catalunya—a ben segur que foren ben pocs els qui's negarien a apoiar-la.

Tinc entés que Tarrassa, Sabadell, Badalona, Mataró i altres poblacions, tenen el propòsit de montar centres de dependents de Comerç i de la Indústria—autonomistes—car el principi fonamental de tan magna organització és l'autonomia catalana—i adherir-se a l'entitat capdal per a quan menys ingressar en concepte de socis forans, a la Secció de Mutualisme i auxili per a la vellesa i aixís obtindre les mateixes prerrogatives de llurs companys barcelonins.

Es aquest un punt que s'està estudiant, i molt en breu se sotmeterà a una assemblea general de socis. Tingue-ho present.

En lo referent a la situació especial dels dependents—sous, hores de treball, etc.—es cosa que cada entitat tractaria segons el modo de treballar en la població i les necessitats dels associats reclamesin. Com a cosa de furn intern, cada associació resoldria a tenor de les circumstancies de lloc i temps.

Feu, doncs, bon iniciador, vos que m'apar véureu's jove i plè d'entusiasmes. Jo vos podré auxiliar pobrement, si'm necessiteu. No puc oferir-me en més, car m'en priva, en delicadesa, un especial càrrec que desempenyo suara. Amb tot, vos puc deixar l'història del C. A. dels D. del C. i de la I, que creieu que és cosa saborosa.

Es—no'n dupteu—una font inestroncable de seny i d'unitat variabilíssima.

Es un generós casal en saber fer homes nous i braus per a la nova lluita econòmica. Es una de les mes altes glories de Catalunya en acció que camina i renova.

Si'n sabèu empeltar un brí; si'ns podèu fer tastar mal sia un glop, haurèu fet una obra meritíssima que demà, i sempre, vos alabarem, i jo tindrè fretura en ésser el primer en reconèixer-ho.

B. M. i B.

L'ineptitud de l'Alcalde

Es una qüestió la del cant dels serenos, petita, trivial, insignificant; prou que ho sabem. El públic s'enterà amb la mateixa indiferència de que s'havia suprimit el cant, que del restabliment. Sols *La Cruz* ha aprofitat l'assumpto per a molestar injustament als elements avençats de la població, els qui en hora oportuna—no ho dubtem—sabràn tornar-li la pilota.

Però l'explicació alegada en plena sessió per a justificar la supressió, igual que la forma amb que s'ha revocat l'orde, donen la mida justa del concepte que'l Sr. Guasch té del prestigi de l'autoritat que exerceix. D'ara endavant, quan ens molesti o'ns disgusti quelcom que l'Alcalde disposi o toleri, n'hi haurà prou amb fer-ne burla per acabar-ho. I quan volguem restablir allò mateix que ha suprimit l'Alcalde, farem que'l visiti una comissió de senyores, i en paus.

Així les gasta'l Sr. Guasch, intrús de la candidatura popular, Alcalde de reial orde i prohoms de la Lliga. Si al menys hagués tingut un cop i en venjança de l'alcaldata del seu company de R. O. de Vilafranca, hagués ordenat que'ls serenos cantessin en català... Però, es clar, çquè haurien dit al Govern civil i al Ministeri de la Governació?

De totes maneres i prescindint de tota altra consideració, volem dir-li al Sr. Guasch que, com Alcalde de Tarragona, encara que sia nomenat pel govern de Romanones no té'l dret de posar en ridícul l'honrosa investidura que llueix. Abans que això, que deixi la vara.

Vida obrera

Heu's-aquí un extracte del contracte de treball formalitzat, davant del Governador, entre la Societat de Peons i Carreters i l'Associació Patronal d'aquesta ciutat.

Carreters.—Jornal setmanal 22'50 ptes. Diari, 4. Hores extraordinaries 0'50 ptes. per hora o la porció del setmanal.—Pels viatges a fóra de Tarragona regiràn les costums establertes.—Quan s'hagin de carregar 100 bocois buits o 50 plens l'amo dels carros ha de posar un home que ajudi al carreter.—No's podrà obligar a fer quadres ni a cap contractat a jornal a que fassi de peó.—Els comerciants sols podràn enviar als seus peons o carreters de magatzem a carregar o retirar mercaderies fóra, quan se tracti d'expedicions que no passin de 10 tonelades.

Vins.—Jornal diari, 5 ptes. i 4 ptes. treballant una setmana sencera; el setmanal fixo 21 ptes. com a mínimum. Jornada ordinaria, de 6 a 8 i de 9 a 12, matí, i de 2 a 6 tarda. Hores extraordinaries, a 3 rals. Diumenges i festes oficials, jornal doble.

Carbons.—Carbó a briquetes 7 ptes. jornal; mineral, 6'50. Quan acaba la càrrega i's pesa en bàscules, 6 ptes. jornal diari i 5 ptes. el setmanal. L'estiva de la Fàbrica del Gas, a 7'50 ptes.

Blats i cereals.—Jornal a la bodega 7'50 ptes; a boca d'escotilla i a terra 6 ptes, amb sacs de 50 kgs. mínimum. Mesura amb 7 homes, 50 ptes. els 700 sacs, sempre que'l jornal resulti a 5 ptes i sia imputable al patró que no doni aquest resultat. La descàrrega al magatzem, 17'50 ptes. les 1.000 quarteres, i no essent a preu fet, a 7 ptes. diaries.

Bacallà.—Del fons de la bodega a capsalet de carro, 4 ptes. tonelada.—Per carregar wagons, 5 ptes.

Sofre.—Tant a bodega com en terra, 6'50 ptes.

Sal.—Sacs de 40 kgs., 6 ptes. jornal. En sacs de més pes. 7 ptes. Les bodegues de sal a càrrec dels estivadors.

Fustes.—Descàrregues i entrades al magatzem,

taulons de movila, 7 ptes. jornal; taulons d'abet i flandes, 6 ptes. Sortides de magatzem, 6 ptes. tota mena de fusta.

Ciment i calcs.—7 ptes. jornal tota classe de treball.

Dogués.—Roure americà: descàrrega del vapor 6 ptes; retirar-les del moll, 5'50 ptes.; al magatzem, 5 ptes. jornal. Les de castanyer i roure roig, 5 ptes. tot treball.

Treballs de càrrega.—Tota classe de sacs de 100 a 105 kgs. a 7 ptes. No's permet que's carreguin a l'espatlla sacs de més pes. Maquinaria, rails, bales de cotó, pals de ferro o fusta de 250 kgs. 7'50 ptes. jornal.

Colles.—Obrers contractats a jornal diari, 7 ptes.

Condicions generals

Jornal ordinari de qualsevol treball no esmentat, 6 ptes.

Jornada de treball al moll: de 1 d'abril a 30 setembre de 6 a 8 i de 9 a 12, matí, i de 2 a 6 tarda; de 1 d'octubre a 31 març, de sol a sol, descansant de 8 a 9 i de 12 a 12 a 1/2. Queda facultat el patró per a en tota època, començar el treball a les 8 del matí continuant-lo fins a les 12; però té d'avisar el dia abans.

Hores extres, 1 pta. fins a mitja nit, i passant, a 2 ptes. Els obrers empleats en els magatzems descarregaràn els carros que hagin sortit dels mateixos 15 minuts abans de l'hora en que acabi'l treball del moll.

Seràn considerats festius per lo que respecta als jornals dobles, els diumenges, els dies que no obri l'Aduana i la diada de Sta. Tecla. El primer de Maig serà festa obligada.

Se mantindràn els preus actuals fins a primer de janer de l'any vinent per a les descàrregues de carbó de la Companyia del Nord.

El terme d'aquest contracte serà'l 31 de desembre de 1916, i's prorrogarà d'any en any si cap de les parts no'l denuncia amb tres mesos d'anticipació.

La Comissió de la Societat de Peons i Carreters que ha intervingut en les negociacions de les quals n'ha resultat la confecció del contracte de treball, estava constituïda per D. Prudenci Pena, D. Josep Llagostera, D. Tomás Monguío i D. Esteve Ribas.

Tots ells han sigut molt felicitats pels seus companys de treball, tan per l'acert de les seves gestions com per les ventatges conseguides en favor de la classe obrera.

Amb el nom de «Varia» ha quedat definitivament constituïda la societat de resistència dels obrers de la pedrera de les Obres del port, adherida a la Federació Obrera local.

Segons notícies passen de cent els inscrits en la llista de socis.

La Societat de Fadrins Fusters que darrerament obtingué pels seus afiliats un augment de jornal, ha dirigit una circular a tots els patrons manifestant-los-hi haver acordat que cap associat podrà col'locar feina nova o vella vinguda de fóra.

Creuen els obrers que podràn comptar amb la cooperació dels patrons d'aquesta ciutat en una determinació que a tots beneficia, i, per altra banda, tenen l'apoi d'altres Seccions de la Federació Obrera local.

Noves

El passat divendres se celebrà a l'Audiencia d'aquesta ciutat la vista de la causa per injuriet seguida contra nostre distingit i benvolgut company D. Joan Loperena, redactor del confrare *Foment*, de Reus, a instància del Diputat a Corts per la Circumscripció i particular amic D. Julià Nougués.

Es amb veritable sentiment que hem vist que aquets assumpto s'hagi portat endavant, quan estavem convençuts que s'hauria arranjat satisfactoriament per a ambdues parts, puig medis i motius hi havia per a lograr-ho. Ademés, el nostre criteri en qüestions semblants es ben clar: som enemics d'usar aquets procediments i, per lo tant, hem de censurar al Sr. Nougués per haver-lo empleat ara justament, quan tantes altres vegades l'havia renunciat o no l'havia iniciat sisquera.

No cal dir, doncs, que desitjem i celebrarem de tot cor l'absolució del company Loperena.

Amb motiu del procés de que abans ens ocupem, hem tingut el gust de saludar en nostre casal de l'U. N. R. al ferm campió de la causa nacionalista, el Diputat per Barcelona D. Pere Corominas.

També'ns han honrat amb la seva visita bon nombre de companys de la veïna ciutat, entre ells, els Srs. Recasens, Fàbregas, Loperena, Cavallé, Baró i altres el nom dels quals sentim no recordar.

Lo més sortint, per a no dir la única festa que l'Ajuntament ha sabut organitzar durant els dies de la festa major farragonina, 22 i 25 del present mes, és la d'haver preparat un modest Concert que donarà l'Orfeó tarragoní el dia 23 en el mateix Saló de sessions de l'Ajuntament, no poguent precisar l'hora per desconèixer-la.

El programa es el següent:

Himne a la Senyera, Gols.

La mort de l'escolà, Nicolau.

En l'enterro d'un nin, Perez.

Sota de l'olm, Morera.

Credo de la missa del P. Marcel·lo, Palestrina.

Hem tingut el goig de saludar al nostre bon amic i company, l'excelent tarragoní En Joan B. Tarafa, de l'Arbós, qui's proposa aixamplar el seu negoci de puntes i blondes de seda, treballant-lo a Tarragona assiduament.

Li desitjem pròspers i abundosos negocis.

En la sessió que'l passat divendres celebrà l'Ajuntament, s'aprobà'l contracte amb el Sr. Valls-Belez, de Valencia, per a la busca d'aigües en el llit del riu Francolí, qual acord haurà de ratificar la Junta Municipal de vocals associats.

En la mateixa sessió fou nomenat rellotger municipal el conegut industrial i particular amic D. Joan Panadès.

A conseqüència d'irregularitats descobertes en la recaudació de l'Escorxador, l'Ajuntament ha sospès a un empleat i ha acordat la formació d'expedient.

Hem rebut un article tractant de la Dependència mercantil, dedicat al company «Un de la classe» i firmat per varis individus del gremi d'Ultramarins i similars, en el que d'una manera sincera i modesta ofereixen llur apoi per a portar a cap la constitució de la tant necessaria Associació de Dependents mercantils.

Verament ens alegrem d'aital ofrena en la que's posa de manifest l'entusiasme dels firmants per a dur a bon terme lo indicat per nostre company, i desitjem de tot cor que quan ans s'uneixi tota la dependència, única manera de fer-se respectar i defensar llurs drets.

DE CONSTANTÍ:

Està activant-se la verema encar que amb algunes dificultats a causa de que tantes pluges han deixat intranzitables els camins.

La cullita en conjunt es bona, encar que la verema, en general, resulta de poc grau.

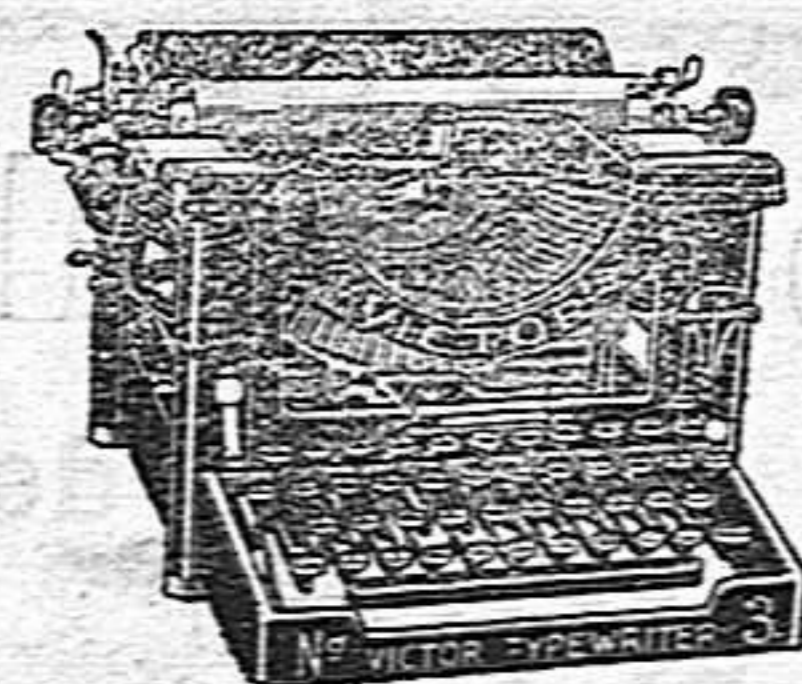
Contra tota costum i cometent un acte que pot calificar-se d'atropell, enguany se toca la campana per a comensar el treball de tarde en les operacions de la verema, a dos quarts de dugues enlloc de les dugues com se venia fent, en el més actual, desde temps molt antic.

Amb això, els obrers, son els únics que'n surten perjudicats, amb mitja hora més de treball diari.

Aquí's veu lo que estimen als humils els que manen en nostre poble. Nostres obrers guanyen un sou mesquí i encar els hi augmenten les hores de treball.

I no hi hà una ma amiga que'ls defensi!

Máquina d'escriure

VICTOR

La més rápida

La més econòmica

La més perfeccionada

Per a informes i catàlegs dirigir-se al Represe tant a Tarragona, PERE OLIVELLA, Comte de Rius, 5, pral.

IBARRA Y C.^a S. en C.-SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a València, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a València, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor **Luarda núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.
Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei físc i setmanal per a Cete i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Setembre 25	"Cabo Quejo"
Octubre 2	"Cabo Oropesa"
" 9	"Cabo Higuer"
" 16	"Cabo Roca"
" 23	"Cabo Nao"

PER A CETTE I MARSELLA

Setembre 26	"Cabo Higuer"
Octubre 4	"Cabo Roca"
" 11	"Cabo Nao"
" 17	"Cabo San Martín"
" 24	"Cabo San Sebastián"

Per a més informes, a son consignatari EN MARIAN PERES, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf

Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan

Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallo Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadá**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químico d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regals.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallo Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —
JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Gallach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuinament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol-Francés i Francés-Espanyol, Anglès-Espanyol i Espanyol-Anglès.—**Pal-las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar. de Laousse**.

Venda y suscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles**.

MOSTELLE

— (RAIMOST) —

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic.

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu